

**Velja po pošti:**  
za celo leto naprej . K 28.—  
za pol leta . . . . . 13.—  
za četrt . . . . . 6-50  
za en mesec . . . . . 2-20  
za Nemčijo celoletno . 29.—  
za ostalo inozemstvo . 35.—

**V upravnistvu:**  
za celo leto naprej . K 22-40  
za pol leta . . . . . 11-20  
za četrt . . . . . 5-60  
za en mesec . . . . . 1-80  
za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

# SLOVENE C

**Inserati:**  
Enostopna petstvarata (72 mm):  
za enkrat . . . . . po 15 v  
za dvakrat . . . . . 13 v  
za trikrat . . . . . 10 v  
za več kot trikrat . . . . . 8 v

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvratna 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

**Izhaja:**  
vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.  
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne so sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.  
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

## Pred absolutizmom.

Ljubljana, 11. nov.

Velikansko pozornost vzbuja med politiki avdienca, ki sta jo imela pri vladarju pred nekaj dnevi prof. Redlič in galski minister dr. Duleba. Vladar je baje izjavil proti prof. Redliču glede na parlamentarne dogodke svoje začudenje, ker se Bienenrthovi vladi očitajo protislovenske tendence, ko ni za to nikakih dokazov.

O avdienci galskega ministra krajana dr. Dulebe poroča »Poljska korespondenca«, da se je vladar v razgovoru večkrat dotaknil notranje političnega položaja in zelo pohvalil sedanjo vlado.

Korespondenca »Centrum« poroča, da so poročila o avdienci vznevoljila slovenske kroge, osobito Čehe. Čehi najostreje obsojajo Bienenrtha, češ, da se skriva za krono in da dela na to, da se zaenkrat in napno razmere med krono in češkim ljudstvom. Naglašajo, da so intencije sedanje vlade jasne, ker se je po neoficielnih poročilih izjavil vladar proti stremljenjem češke delegacije. Zmerni krogi v češkem taboru izjavljajo, da ne morejo več pomirjevalno vplivati na svoje tovariše in na češko javnost in naglašajo, da je vlada odgovorna, če nastane konflikt med krono in med češkim ljudstvom.

»Fremdenblatt« javlja, da se snide državni zbor prihodnji teden. V zbornici se splošno sodi, da se najbrže prihodnji teden formalno zaključi državnozbornsko zasedanje.

Duleba je izjavil v zbornici, da je vladar pohvalil posredovanje Poljskega kluba in da upa na pozitiven uspeh. Dulebovo pomirjenje ni imelo uspeha. Sicer »Poljsko kolo« najbrže ne sklene resolucije proti § 14, a krščanski socialci že stikajo svoje glave in se povprašujejo, kaj če se mora državni zbor umakniti zgolj zato Bienenrthu in § 14, da brez zapreke nagrade Andrassyja, Košuta in Wekerla.

Medtem stranke nadaljujejo pogajanja. Celo Nemci se že straše posledic § 14. Sklenili so zato, da žele, naj se pogajanja nadaljujejo, ker je vzdrževanje parlamenta velike važnosti in se mora vse zgoditi, da se vzdrži. Strah pred § 14 z ozirom na Mažare je prešinil tudi Nemce, ki se sicer ne bi strašili samodržstva, ko bi se šlo zgolj zato, da jim § 14 odvzame neprijetno dolžnost vladne večine dovoliti vladi nove davke.

Igra v državnem zboru postaja velezanimiva. Senzačna poročila o vladarjevih izjavah in o samoobsojda sedanje vlade, ki je zanje odgovorna. Kako je sedanja vlada nepristranska nasproti Slovanom, se vidi najbolj n. pr. na Koroškem.

## LISTEK.

### Leonova družba.

Včeraj, 10. t. m., se je vršilo prvo predavanje »Leonove družbe« v tej sezoni. Bilo je obilo občinstva, zlasti iz profsorskih krogov.

Predaval je prof. A. Robida o »Slovenski dramatik in vzrokih, zakaj ne napreduje.« Izvaja, da prave dramatike največ zaradi tega nimamo, ker niso pisatelji črpali iz ljudskega mišljenja, marveč so slepo kopirali tuje slovstvo. Opirjali so se naturalistiške struje, a ta že po svojem bistvu ni za Slovence. Potem pa se imitacije teh pisateljev gibljejo v najhujših ekstremih, zanesli so k nam neke nove »ideje«, pa brez motivacij in razvoja. Predavatelj sodi, da bi bolj kazalo lotiti se romantizma, ker da je naš narod mehak in sanjav. Romantiki bi seveda morali črpati iz narodnih pesmi in narodnega blaga, ki ga imamo v izobilju. Slabše kot s tragedijami in igrokazom v obče se nam godi glede na komedijo — naše komedije so neduhovite in sirove razun Detelovega »Učenjaka«, ki pa se bavi z že davno neaktualno snovjo. — Narodne igre, kar jih

Slovani se ne strašimo tudi § 14. Navajeni smo bojev, zato smo trdno prepričani, da v sedanjem opasnem trenutku zmaga-mo Slovani!

## Politični kurz v Bosni

se vedno bolj razkrinkuje kot popolnoma enak onemu, ki vlada na Dunaju in v Budimpešti: sovražen je Slovanom. Jasno je, da se hoče Bosno izročiti v posest Mažarom in Nemcem; da bi pa upor slovenskih domačinov tega ne preprečil ali saj zaviral, se je vlada poslužila starega, preizkušenega svojega sredstva, da izigrava eno narodnost proti drugi in tako loči odporne narodne sile. Na tem načelu: Loči in vladaj — je zgrajen že novi volivni sistem, sistem verskih kurij. Če se našim državljenikom ne more ravno očitati velikost, ženitljivost, se jim pa mora priznati lisičja pretkanost, s pomočjo katere vodijo že toliko časa za nos nenemške, oziroma nemadžarske narodnosti. Res, boljše orožja si slovanofobska vlada za Bosno ni mogla izmisliti, ko je versko-kurialni volivni sistem. Antagonizem med Srbi in Hrvati je že itak dan, ako se ga še umetno podžge, potem bo vlada imela lahek posel s svojimi nameni. Tačas si je vlada izbrala Srbe, da jih gladi in podpira proti Hrvatim, katere prav frivolno zapostavlja. Tako je te dni neko hrvaško bosensko sokolsko društvo prijavilo svoj pristop k sokolski zvezi v Zagrebu, a vlada je pristop prepovedala, češ, Bosna je samosvoja upravna pokrajina, pa zato bosenska društva ne morejo biti del izvenbosenskih društev oziroma zvez. Ta izgovor je seveda naravnost smešen, saj imamo danes že nešteto mednarodnih zvez, katerih člani so iz najrazličnejših držav. Da, sarajevsko nemško turnarsko društvo je član vsenemškega turnarbunda — ampak seveda, kadar se gre vladi za njene lepe namene, je dober vsak izgovor, četudi bi ga pes na repu prinesel.

## Nekaj iz goriške realke.

Gorica, 11. nov.

Nedavno je o priliki občnega zbora »Pododbora S. D. Z. za Primorje« izšel v »Slovenec« dopis, ki se je mimogrede dotaknil čudnih razmer na realki: Kako neki profesor pri svojih predavanjih iz naravoslovja tako gro v Ljubljni za svobodomiselnost, da še svoje dijake muči z njo in jim vedno in vedno ubija neke »moderne nazore«. A ta dopis je zadel v srčno gnezdo. Zavrelo in završalo je med svobodomiselnimi učenjaki in v pričakovanju, da dobijo gotovo kako odlikovanje, so se postavili krepko na branik in

so sklobasali neko resolucijo, kjer branijo svojo diko in izjavljajo svečano in v veliki pozi, da se dotični gospod profesor obnaša v šoli vedno korektno, ne govori proti Cerkvi, se ne oddaljuje od predmeta itd. Bože mili in to so mu nesli celo v kabinet, da je z lastnimi očmi prebral in se čudil.

In zagrmel in zabobnel je v šoli — v 6. razredu in razdelil dijakom bele listke in jim položil na srce in jih prav po očetovsko opozoril, naj dobro in natanko premislijo, kaj zapišejo o njem. Dijaki v nemi grozi pred svojim polbogom, ki je kot paša s sedmimi repovi jezno zrl na nje, so zapisali, da je profesor priden, dober, da o njem nič slabega ne vedo itd. Profesor je nekaj v brado zamrmral kot v znak zadovoljnosti: češ, zdaj pa imajo klerikalci. In Bosna miruj!

G. profesor naravoslovja prosimo vas, vsaj ne bodite tako naivni! Medtem, ko ve cela realka, ko ve celo mesto, kako se v šoli bodete s Cerkvijo, se kregate s katolicizmom in skušate mladino posvobodomisliti že v nižjih razredih. Pustite katoliške cerkev in krščanstvo, katerega niti od daleč ne poznate in držite se svoje stroke, naravoslovja in sicer objektivno.

Recimo o priliki mesinskega potresa. Se spominjate, kako ste celo uro govorili zoper Cerkev, krščanstvo itd. in razred se vam je bučno smejal? »Aber die große Naturkraft achtet die Heiligen nicht, wir sind moderne Menschen und itd., itd.« Se spominjate li še drugo! Mi ne moremo molčati, če se na tak način razlagajo disciplinarni predpisi. Kaj podobnega, sicer ne tako sistematično in v toliki meri, se je zgodilo v posameznih slučajih tudi od katerega drugega profesorja na realki. Nekdo je razlagal v šoli Renanov evangelij: »Kako je imela Devica Marija več, več otrok in Jezus ni bil edinorojenec, ampak je imel več, ali najmanj tri brate.«

Toliko za danes. Če bi pa kak liberalen list zahteval natančnejšega pojasnila, smo mu vedno na razpolago . . . Visoki goriški deželni šolski svet pa opozarjamo, da korenito poseže v obstoječe razmere na realki in čuva, da se izvršuje poduk na temelju zakona.

## Pismo iz Orienta.

Bejrut, 31. oktobra.

Precej je utihnilo v Turčiji od lanskega leta; nič več tistega razburjenja in valovanja, nič več moritev. Neka čarobna tiho preveva vso ogromno, a tako silno razdrapano turško državo.

Znano bo morda bralcem, da se je z uvedbo konstitucije proglasila tudi splošna vojaška dolžnost. Doslej so služili velikemu sultanu samo pravi verniki, muslimi; a neverniki, kristjani in judje, so bili izključeni od te vzvišene in prijetne službe.

Z letošnjim letom se je pa začela rekrutacija kristjanov in drugovercev, z eno besedo, vseh podložnikov visoke porte. Nabralo se je že precej močno število zlatih Grkov in Armencev, ki so z vso vnemo stopili v »sladki« vojaški jarem; a ne z zavestjo, da bi branili svojo domovino, marveč, da bi maščevali krivico in posirovelest, ki se je zgodila pred meseci v Adani in drugih krajih Armenije. Ne ljubijo velike Turčije, a ljubijo tem strastneje in tem gorečneje svoj nekdanji kulturno tako visoko stoječ, a vsled turške in kurdske podivjanosti propali narod.

V višjih krogih v Carigradu so kmalu spoznali njih nakano; a jih sedaj ne morejo odsloviti, ker bi bilo protipostavno. Vprašali so le na novo dohajajoče, če se hočejo morda odkupiti, ker se lahko vsak odkupi z gotovo svoto; odgovorili so vsi, da ne. Zato je izdala vojaška oblast ukaz krščanskih rekrutov ne več sprejemati, dokler se drugače ne ukrene.

Prejšnji teden je bil v Bejrutu in celi okolici Libanonski tako silen deževni naliv, da prebivavci ne pomnijo takega. Vsi hudourniki Libanonski so silno narastli in napravili že itak revnemu prebivalstvu ogromno škodo. Mladi nasadi v vinogradih so izginili s prstjo vred v valovih. Borovce in pinje je preobrnil in polomil deloma vihar, deloma jih je vzela voda. Tako je že itak precej goli Libanon podoben popolnoma puščavi.

Pasja reka, ali kakor jo imenujejo Arabci Nahr-el-kalb, je narastla v nekaj urah za 10 m in odtrgala železen most železnice, ravno malo prej predno je vlak privozil: železniška zveza je popolnoma pretrgana. A kar je najhujše, vzela je tudi vse cevi in razdrla rezervar vodovoda mesta Bejrut.

Kako zlo za mesto, ki šteje svojih 180.000 prebivavcev, a popolnoma brez pitne vode. Prisiljeni so bili tedaj odpreti stare zanemarjene vodnjake, ki so jih zaprli pred kakimi 20 leti in piti okuženo z raznimi bacili napolnjeno vodo. Če ne popravijo v najkrajšem času vodovoda, se izcimijo lahko najhujše bolezni, zlasti tifus.

Ker se je vreme pred časom izprevrnilo, ni zdravstveno stanje v Bejrutu in okolici nič kaj ugodno. V mestu samem je nad 10.000 bolnih samo na influenco.

Odmevi brezverske iramasonske francoske politke se čutijo tudi malo v Bejrutu, kjer so ustanovili že štiri lože in eno brezversko šolo, ravno nasproti jezuitskemu vseučilišču. Šola je pričela delovati z letošnjim letom, a uspeh je zelo klavern. Že pred nekaj meseci so razposlali vabila na kristjane, jude in mohamedance; a vseh učencev se je prijavilo le 150, od katerih jih je pa že zapustilo zavod 18. Večino tvorijo judje, kar je samoobsebi

prosil, če bi mu hotel za štiriindvajset ur zaupati moj prstan, on bi si želel prerinati okvir.

»In ti si mu ga dal? . . . Torej je res, da je rubin ponarejen?«

»Kamen je pravi; vsaj sem ti že povedal, da so mi ponujali zanj štirideset tisoč frankov.«

»Že vem, kaj bo! On ga nese zlatarju, kjer zve za njegovo vrednost; jutri pa pride in ti pove, da ga je izgubil, prepričan, da se ne boš kdove kako jezil za kamen, o katerem misliš, da je ponarejen . . . Ti pa mu zagroziš, da ga daš zapreti in porabiš ta njegov strah, da mu izsiliš še drugo menico, ki mu jo je René podpisal. Tako dobi Darsy deset tisoč frankov, katere je v resnici posodil — za obresti se pa obriše. In kakor sodijo pravniki, bi bilo to pravično.«

»Na debelo si sklepal«, odgovori mi Bordin ironično, za kar se pa nisem dosti zmenil, ker me je ta uganika res preveč zanimala.

»Ti dovoliš, da ti ne odgovorim,« je nadaljeval, »saj sva se tako dogovorila. Samo prošim te, da prideš jutri točno ob pol petih v klub. Darsy bo že tam; jaz pa pridem ob petih. Te pol ure on porabi, da tebe izpraša, kaj sodiš o meni. Poveš

umevno in grški shizmatiki, katoličanov je dosedaj le 12.

Njih program je: ni Boga, ni vere, ne morale. Zato se branijo mohamedanci pošiljati svoje otroke v tako šolo, in izvršno je odgovoril nek mohamedanec učitelju, ki ga je vprašal, zakaj ne pošlje svojega otroka v framaonsko šolo: »Vi nimate Boga, a mi ga imamo; vi ga hočete odpraviti, če odpravite Boga, pade tudi Mohamed, ki je njegov prerok, tega pa ne damo, maa salami!«

Jezuitska gimnazija je letos izvanredno obiskana, ustanovili so tudi trgovsko in obrtno šolo, ki jo prav pridno posejajo; vseh učencev je nad 500. Bolj ko hoče uveljaviti framaonstvo svoj vpliv nad Sirijo, ljutejši odpor najdejo v Jezuitih, ki jih vse ljudstvo ceni in spoštuje kot svoje največje dobrotnike, saj so oni pričeli z ogromnim kulturnim delom na polju šolstva in ljudske izobrazbe v Siriji.

S.

## NOV MAŽARSKI ŠKANDAL V BOSNI.

Letošnje leto je imelo sarajevsko zbornovo poveljništvo oddati več svojih gradbenih del za proračunano svoto štiri milijonov kron. Med drugimi ponudniki se je nahajala tudi mažarska tvrdka bratov Grünwald, ki je ponudbo znala za celih 1.115.000 kron! Grünwaldi so seveda dobro vedeli, kaj nameravajo — saj so bili gotovi, da bodo kot mažarsko podjetje dobili v času sile dovolj visokih zaščitnikov, ki bodo skrbeli zato, da bo ostala pogodba — pogodba, a oni bodo delali, kakor jim bo velela lastna korist. In poveljništvo je res šlo na lim in jim oddalo dela, dasi je tudi za nestrokovnjaka bilo na prvi pogled jasno, da taka ponudba ni mogla biti realna. Zle posledice tega nepremišljenega koraka zbornega poveljništva so danes že očitne: Glasom dogovorov bi morale biti vojaške lope do 1. decembra letos gotove in stavljene vojnemu erarju na razpolago; toda dela niti še do polovice niso izgotovljena, kar pa je napravljen, je iz tako slabega materiala, da se že danes lahko reče, da bo moral vojni erar čez 2—3 leta za poprave šteti zopet najmanj en milijon kron. Sedaj so stopili v akcijo zaščitniki mažarstva, ki podpirajo Grünwalde v njih prošnji, da se poenal za zakašnjenje zgradb, ki je v dogovoru določen s 1000 kronami za vsak dan in vsak objekt, zniža, ob enem pa da se naknadno povisa gradbena svota za 1 milijon kron! Da bodo Grünwaldi uspeli si lahko mislimo in židovsko-mažarski kapitalizem si bo mel roke nad izvršnim kšefom. Tako uvajajo Mažžari svojo gospodarsko akcijo v Bosni in v tej smeri bodo nedvomno nadaljevali.

## ŽELEZNIŠKI ODESK V DRŽAVNEM ZBORU.

Navzlic krizi delujejo razni odseki. V današnji seji železniškega odseka je poslanec Dobernig poročal o zvišanju tarifov na Južni železnici in predlagal resolucijo podobnega, ki izraža grajo železniškemu ministru.

Dr. Ellenbogen utemelji drugo resolucijo, ki tudi izraža ministru Wrbi nezaupnico ter mu naroča, da mora pred pretekom enega leta, za katero veljajo zvišani tarifi, odseku poročati o nadležnih korakih v tej zadevi.

Poslanec Schraiff je predlagal podržavljenje Južne železnice.

Minister Wrba se je kratko otrese nezaupnice, češ, da tudi on obžaluje, ker v zadregi ni mogel drugega ukreniti, nego dovoliti zvišanje tarifov. O podržavljenju te železnice pa sedaj ne kaže govoriti, ker bi delničarji takoj zvišali svoje zahteve nasproti državi.

mu, od kake rodovine da sem, kdo so ti Gorki, če mu to slučajno še ni znano. Vpraša te gotovo, če sem bogat. Pripoveduj mu, da sem bil zelo bogat, da pa živim zelo zapravlivo in da me igranje veliko velja. Sploh vse tako uredi in ga potrdi v misli, da sem v zadregi . . .

Seveda sem prišel na sestanek. Darsy je bil v resnici že tam. Čudil sem se, da je moj prijatelj tako točno uganil vsa vprašanja, ki mi jih je stavil oderuh; v delo se mu je, da si no hlepi kupiti rubin, o katerem je vedel, da je pravi, ter mislil, da ga ima njegov lastnik za ponarejenega. Velikansk dobiček ga je tako prevzel, da je nestrpno pričakoval slikarja.

»Ali je gotovo, da pride danes vaš prijatelj,« dejal je in neprestano gledal na uro.

»Gotovo, saj bova skupaj večer'ala.«

»Jaz mu moram dati nazaj rubin, ki mi ga je zaupal.«

Pogledal me je in izvlekel je iz žepa prstan, skrbno zavil in ga je tehtal v roki. Jaz pa kakor da bi prezrl ta njegov pogled, v katerem se je odsevala skušnjava, da izvrši to tatvino.

»To je nekaj čudnega, tak lep kamen, pa ponarejen . . . In ta okvir! Reči moram kar sem dejal včeraj: To je res nekaj posebnega! . . . Zdi se, da je morala

## Rojaki! Slovenke! Društva! Spominjajte se z darovi Slovencev v Št. Ilju!

### ROPARSKI NAPAD NA DEČKA.

Essen, 11. novembra. V torek zvečer sta dva moža napadla dečka Gustava Uhlenbrücka ter ga oropala. Nesel je namreč na pošto 500 mark v zlatu, da jih zmenja v srebro. Ko se je vračal s pošte, sta ga roparja napadla in mu vzela denar, ki ga je imel v plačnjeni vrečki. Na dečkove klice so prihiteli ljudje, ki se roparje zasledovali. Roparja sta streljala na zasledovalce, vendar so enega ujeli.

### NAPADALEC ŽENSK PRIJET.

Zagreb, 11. novembra. Policija je zaprla nekega 26-letnega moža, ki je preganjal na cesti dekleta in jih ranil z nožem. Bil je menda že prej kaznovan zaradi navedenih prestopkov.

### DINAMITNI NAPAD V MONAKOVEM.

Monakovo, 11. novembra. Zvedelo se je, da je 6. novembra zopet bil poskusen napad z dinamitom, ki pa se v sled srečnega naključja preprečil. Poleg denarne omare v mestnem ljudskem kopališču v Monakovem je nekdo položil pet patron, ki so bile nabasane z Nobelovim dinamitom. Bržkone se je hotelo blagajno razstreliti. Pri pravi uporabi eksplozivnih snovi bi se zgodila velikanska nesreča. Patrone so še pravočasno našli. O storilcih ni sledu.

### POLICIJA POTEGNJENA ZA NOS.

Essen (ob Renu), 11. novembra. Tukajšnja policija je nekdo potegnil. V policijski urad je prišel neznanec, ki je dejal, da je instalater ter mora zamenjati električne žarnice. V vseh uradnih prostorih je odvil žarnice in jih vzel seboj. Dejal je, da bo nove kmalu prinesel. Novih žarnic pa ni bilo in zvečer je bila policija brez električne razsvetljave ter so se morali poslužiti sveč. O instalaterju ni nobenega sledu.

## Dnevne novice.

+ Hrvaška Kmečka Stranka je izrekla svoje odobravanje, da je njen predsednik Stepan Radić in več drugih članov glavnega odbora posetilo ustanovni shod Vseslovenske Ljudske Stranke, s katero veže Hrvaško Kmečko Stranko čustvo slovenske solidarnosti, udanost dinastiji in delo za politična prava najširših plasti naroda. Z ozirom na napade strank hrvaške saborske večine izjavlja H. K. S., da na besede mažarofilnih in židovskih liberalcev nič ne da. Slovensko Ljudsko Stranko pa presoja po n jih delih. H. K. S. posebno, kar se hrvaških strank tiče, to naglašja, da je predsednik najmlajše stranke na Hrvaškem, dr. Mile Starčević, v nasprotju s programom Starčevićanske Stranke Prava nedavno pozival Avstrijo, da se naj vmeša v hrvaške zadeve, list te stranke pa je pristajal Hrvaške Kmečke Stranke imenoval »cesarjeve« in »avstrijske špione«, ker H. K. S. stoji odnekod na stališču, da je edna rešitev za Hrvaško, da se odcepi od Mažarov in naslonjena, oziroma združena s Slovensko, postane odločujoč faktor v političnem razvoju monarhije. Ta slučaj dokazuje nezdravost javnih razmer na Hrvaškem. Kar pa zadeva hrvaške liberalne stranke, treba pomeniti, da so bili liberalci tudi Kluevovci in mažaroni. Dr. Basariček je v tej seji naglašal, da H. K. S. ni nikoli bila proti veri in duhovščini. Na odbor je došlo tudi pismo, v katerem pristaša H. K. S. iz Dalmacije piše, da zbližanje med H. K. S. in S. L. S. osobito pozdravlja, ker je

biti ta Gorka zelo bogata, da se je kratkočasila s takimi malovrednimi igračkami . . . Poznam M. Bordina kot slikarja, a ne poznam ga kot milijonarja . . .

»To tudi res ni,« odgovorim in nadaljujem s svojo vlogo; pripovedoval sem mu, kako zapravlja je ta umetnik in kako strasten igralec. Bil sem v zadregi, kako bi se obrekoval svojega prijatelja, pa me vendar Bordin tega reši, ko vstopi v dvorano temnega obraza, begajočih oči in ves razburjen. Nisem še videl igralca, ki bi bil tako izvrstno igral svojo vlogo.

»Ah, vi ste mi prinesli nazaj moj prstan, gospod,« dejal mu je nenadoma. »Prav žal mi je, da sem ga vam posodil. Brez njega sem bil in zato sem imel smolo . . . Ali ni to čudno, dragi moj,« pristavil je, obrnivši se do mene. »Po kosilu sem šel poslušat godbo v Monte Carlo. Treba samo odpreti oči tukaj in takoj se prepričamo, da se tu ne sme igrati. Kdo pa je plačal vse to zapravlivo razkošje, stavbe, terase, cvetne nasade? Kdo? Oni, ki izgubljajo pri zeleni mizi. . . He, moj dragi, enega si lahko takoj ogledaš . . . Igral sem in izgubil. Ne povprašuj me, koliko . . . Da, zelo nezadovoljen sem sam s seboj.«

(Dalje.)

S. L. S. tista stranka, ki se more med vsemi strankami v avstrijski monarhiji pohvaliti s svojim delom med narodom. Vsi govorniki so poudarjali, da je boj zoper cerkev in duhovščino hrv. narodu tuj in da ga vodijo le nekateri člani internacionalne, ki ga umetno hočejo zanetiti. Da je nastal konflikt med mnogimi kleriki in H. K. S., to pohaja zlasti od tega, ker predvsem višji klerus ni bil demokratičen.

+ C. kr. deželna vlada za Kranjsko razglaša: Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885 (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hoče o v prihodnji spuščajni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasti te svoje žrebce najpozneje do 10. decembra 1909 pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišju se nahaja stajališče žrebčev. Dovoljeno je zgasilu izvršiti pismo ali ustno; obenem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi plemo, starost, barvo in stajališče žrebčev. Za žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje. Kje in kdaj bode izborna komisija zglasene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, da se ob svojem času na znanje.

+ »Giliha vkup štrih«. Kranjskim liberalcem že ne zadostuje »Slovenski Narod« več, da bi v njem napadali svoje sodeželane, ki ne trobijo v njih svobodomiselni rog. Iskali so zaveznika in ga našli v »Grazer Tagblattu«. Ponedeljkova večerna številka prinaša članek na uvodni strani, kateremu se takoj vidi, da je prišel izpod peresa slovenskega liberalca, ki hoče v žlici vode utopiti škofa Jegliča. Slovenski liberalci so zopet pokazali kake zaveznike imajo in da se vedno s svojimi bratci najdejo. Včerajšnji pročodrimovski »Alldesches Tagblatt« se pa pase na liberalni zeleni knjižici. Giliha vkup štrih! Sedaj, ko so se taki ljudje zopet našli, vé pošteno slovensko ljudstvo, kaj mu je storiti.

+ Nemška propaganda v Kočevju. Deželno predsedništvo je potrdilo pravila krajevne skupine v Kočevju društva »Ostmarkbund deutscher Österreicher« s sedežem v Kočevju.

+ Odposlanci deželnega odbora kranjskega v Pragi. Praški listi poročajo, da pride te dni v Prago odposlanstvo kranjskega deželnega odbora študirati češko deželno upravo. Na čelu odposlanstva bo kranjski deželni glavar dvorni svetnik pl. Suklje.

+ Dr. Braf zopet na vseučilišču. Odstopivšega poljedelskega ministra dr. Braf je profesorski zbor češkega vseučilišča v Pragi pozval, da prevzame zopet predavanje o narodnem gospodarstvu. Dr. Braf se pozivu odzove.

— Pozor, bratska društva! Neko društvo na Gorenjskem je v letošnjem poletju vprizorilo »Rokovnjače«. Ker iz neprevidnosti ni prosilo lastnika te igre dr. O. P. Eiricha, advokata na Dunaju, je ta naložil društvu globo 50 K; zažugal je, da bode, ako društvo te globe takoj ne plača, vložil tožbo proti društvu in vsem članom, ki so vprizorjali igro. Vsled prošnje društva je dr. Eirich znižal globo na 25 K. Da naša društva obvarujemo morebitne škode, zato jih opozarjamo na ta slučaj. Bodite previdni!

— Na Rakeku je priredilo kat. slov. izobraževalno društvo v nedeljo, 7. t. m. prvi zabavni večer. Na sporedu je bil nagovor, deklamacija Gregorčičeve »Dražbe«, Sardenkov dvogovor »Samostanska lilija« in šaloigra »Pri gospodi«. Dekleta so privkrali nastopila, pa so častno rešila svojo nalogo, tako da je bilo občinstvo zelo zadovoljno. Na splošno željo se predstava ponovi v nedeljo.

— Govori braniteljev v zagrebškem veleizdajniškem procesu. Prvi natis govora braniteljev v zagrebškem veleizdajniškem procesu se je hitro razprodal. Sedaj se pripravljajo drugi natis.

— Škratitica v Trstu. Iz Trsta poročajo: V bližnjem Trebiču je izbruhnila epidemija škrlatice. Tržaška mestna uprava je prepovedala pod strogo kaznijo uvoz mleka iz okužene občine.

— Požar v tržaškem pristanišču. V torek je v Trstu izbruhnil požar v skladišču za kavo tvrdke Lutherer & Peter na Kolodvorskem trgu. Vsled velikanskega dima je bilo gašenje zelo otežkočeno. Škoda je zelo velika.

— Roparjevo pokopališče? V Bizet-Borčecu, blizu Zagreba, kopljejo temelji za novo cementno tovarno. Pri tej priliki so delavci izkopali več človeških okostnjakov. Stvar se je prijavila orožnikom v Podsusjedu, ki so poročali državnemu pravdnistvu. Ker ljudstvo dotični breg, kjer so se našli okostnjaki, nazivlje »Brezovičevo pokopališče«, je oblast odredila, da se dalje koplje za človeškimi okostji. Brezovič je bil namreč glasoviti ropar, ki je stanoval v svoji hiši v Lisičinah, 800 korakov od onega mesta in je bil pred mnogo leti v Zagrebu obsojen in obsojen. Res so kmalu našli zopet na človeške kosti, in sicer vsega vkup na šest okost-

njakov, ki pa niso bili popolni, marveč manjka enemu kost od roke, drugemu od noge, a od enega se je našla le glava. Med drugimi se nahaja tudi okostnjak kakega 12-letnega dečka. Ker več Brezovičevih roparskih pajdašev še živi deloma v ječi v Lepoglavi, deloma pa so svojo kazen že odsedeli, je oblast odredila najstrožje poizvedbe, kdo je pred kakimi 30 leti brez sledu izginil in bi mogel biti žrtev roparjev.

— Zahvala. Blagorodni gospod lekarinar Gabrijel Piccoli mi je izročil v spomin na svojo blago pokojno gospo soprogo 50 kron kot podporo za ubogo šolske otroke na Breznici. Za ta velikodušni dar mu izrekam najprišrčnejšo zahvalo. — Tomaž Potočnik, župnik.

— Nova srbska afera v Zagrebu. Iz Zagreba se poroča: Vsled ovadbe je državno pravdnistvo vpeljalo hišno preiskavo pri tukašnjem trgovcu Božidaru Popoviču star, zaradi oporoke njegove umrle žene, bivše hišne posestnice Jelene Popovič. Sumi se, da oporoka Popovičeve, v kateri se voli nad 100.000 kron v srbske namene, in ki jo je sestavil predsednik zagrebške srbske cerkvene občine dr. Teodorovič, ni bila spisana po volji umrle Popovičeve, ki je svojedobno nevarno obolela in se o tej boleznini poročala sinu Božidaru, ki je živel na Duna u kot uslužbenec neke tvrdke. Šele 8 dni po smrti matere so mlajšega Popoviča poklicali v Zagreb, kjer pa je našel v srbski banki oporoko svoje matere, ki je bila podpisana od predsednika Matijeveča in med tem časom umrlega trgovca Nikoliča. Mladi Popovič je že takrat ugovarjal oporoki, a je pravdo izgubil. Sedaj pa je z nova začel proces zaradi materine oporoke. Sumnja se je baje povečala, da je dr. Teodorovič po zvijačnem potu dosegel oporoko v omenjeni obliki. Včeraj dopoldne je preiskovalni sodnik povabil dr. Teodoroviča, ki je predsednik zagrebške srbske pravoslavne cerkvene občine, na sodišče ter ga je pustil po kratkem zaslišanju zapreti. Dr. Teodorovič je ugovarjal aretaciji, vendar je sodišče odločilo, da ostane ukrep preiskovalnega sodnika v veljavi. Aretacija je vzbudila veliko presenečenje in razburjenje. Dr. Teodorovič je splošno premožen mož. V isti zadevi je bil že preje aretiran umirovljeni podpočkovnik Krbavac, kakor smo že poročali.

— Iredenta v tržaškem občinskem svetu. Iz Trsta poročajo: V včerajšnji večerni seji občinskega sveta v Trstu, se je prebral dopis cesarskega namestnika s katerim se razveljavlja sklep mestnega sveta, da se imenuje neka cesta »XX. settembre«. V dopisu se utemeljuje prepoved s tem, da je ime povzeto iz političnega dogodka inozemske države, in bi imelo imenovanje značaj demonstracije proti državi in patrijotičnim čustvom. Mestni svet, je sklenil proti glasovom Slovencev, da rekurira proti razveljavljenju.

— Umrla je 9. t. m. v novomeški ženski bolnici soproga gostilničarja in posestnika, bivšega dolgoletnega župana v občini Prečna, gospoda Jožefa Drenika v Vršinu pri Novem mestu, po daljši bolezni.

— Novi podžupani Prage. Za nova podžupana praškega občinskega sveta sta bila izvoljena pristaša Mladočehov: inženir Jan Seifert in Vaclav Kasalicky.

— Senzacionalne aretacije. Te dni so javljale novice o aretaciji neke prepovedane družbe — ponarejalcev bankovcev v Ferrari. Takšnim »malenkostim« v Italiji ni kazalo posvečati preveč pozornosti. Ali sedaj smo doznali, da je bil tehniški vodja teh fabrikantov cenenege denarja glasoviti apostol Marksizma v Dalmaciji, Jakob Dorbič, ki se je vedno in povsodi predstavljaval kakor poseben eksemplar nedotakljivih in nepogrešljivih J. Dorbič je doma iz Šebenika. Bival je mnogo let v Splitu, kjer je osnoval socialno demokratično stranko in nje glasilo »Socijalist«. Kakor vodja svoje stranke, je bil Dorbič neizprosno in brezobziren mož. Pri demonstracijah je bil vedno prvi in tudi večkrat kaznovan radi tega. Obleden vedno po zadnji modi, kakor pravi gigerle, je Dorbič živel »ko mali bog«. Pred dvema meseci je izginil iz Splita, kjer je ostavil ženo in štiri otročice v največji bedi. Kam je šel? . . . Iz Ferrare poročajo, da so ga zasačili pri ponarejanju bankovcev. Iz Kotora pa javljajo, da se ondi zaprl nekega Faccanoni, ki je bil eden najvplivnejših članov italijanske družbe za zgradbo črnogorskega pristanišča v Baru. Faccanoni je obdolžen, da je ponaredil podpis na neki, na več tisoč kron glaseči se menici.

— Ukradeni kolo. V nedeljo dopoldne se je peljal s kolesom v Ljubljano Peter Veit, podobarski pomočnik. Ko je prišel v Tivoli pred zverinjak, je spravil kolo na oder ter je šel v zverinjak. Ko pride vurni bilo kolesa. Odpeljal je kolo nek mlafantalin. Kolo ima številko 90.330, je prostim tekom ter je še čisto novo. Pre nakupom se svari.

— Ameriške vesti. V New-Yorku je poročil o. K. Zakrajšek Josipa Skrabeta

iz Trojan z Ivanko Zajec iz Zatičine, Henrika Derganca iz Toplic z Marijo Kokalj, Filipa Korošca z Marijo Teršan in Josipa Majcena z Dorotejo Lenček. — Umrli pa so: Marija Gostič, ki je zapustila žalujočemu možu dvoje otrok, vendar je najmlajši odšel po 14 dneh k materi v nebo; po štiriletni bolezni je umrl Anton Gerčar, ki zapuščal ženo in hčerko; umrl je tudi Josip Rabič, ki tudi zapuščal ženo in hčerko. — V Clevelandu je umrl v bolnici rojak Janez Pevec. Bil je v bolnici samo štiri dni. Doma je bil iz Trbincev, župnije Mirna na Dolenjskem. V Ameriki je živel dve leti. V stari domovini zapuščal starše. Pogreb je bil 27. oktobra. — V bolnici Sv. Aleša v Clevelandu je tudi umrl Janez Eršte, doma iz Česnika, župnije Trebnje na Dolenjskem. Pokojnik je bil šele devet mesecev v Ameriki, kjer zapuščal dva brata, doma pa starše, štiri sestre in enega brata. Pogreb je bil 25. oktobra.

— **Iz šale je nastala resnica.** France Zupančič, delavec v Šmartnem pri Savi in delavec Martin Jerančič, sta se pred Malnerjevo hišo začela za šalo pretepavati, iz šale pa je kmalu nastala resnica, kar je tembolj umevno, ker je bil Jerančič pijan. Zupančič je udaril svojega nasprotnika dvakrat za uho in ga pahnil od sebe. Jerančič je pa stekel po vile, da bi se maščeval nad Zupančičem. A ta mu jih je iztrgal iz rok, in ga udaril z držajem tako po ustih, da mu je izbil zob, mu poškodoval čeljust in zobno meso. Obdolženec vse to prizna v polni celoti, zato bo pa tudi sedel pet tednov v ječi.

— **Izum Slovenca.** Gospod Ferdinand Makuc, pirotehnik v Gorici, je izumil puško, ki bo velike vrednosti za vojaštvo, posebno v času vojne. G. Makuc je delal na tej iznajdbi celih 15 let. Puška služi predvsem za signaliziranje podnevi in ponoči. Vojaški krogi v Gorici so se zelo zanimali za to iznajdbo in G. Makuc se je produciral s svojo iznajdbo v goriški topničarski vojašnici pred posebno komisijo pod vodstvom polkovnika. Komisija je izdala laskavo priznanje, da je njegova iznajdba popolnoma uspela in da je velike važnosti v času vojne.

— **Zaradi litra vina je ubil prijatelja.** V Pulju sta se sprla 27. septembra t. l. 28-letni Anton Rovigla in njegov prijatelj Ivan Francot v neki gostilni, kjer sta igrala igro »moro«. Francot se je namreč branil plačati liter vina, ki ga je zgubil pri igri. Šla sta iz gostilne in se še na cesti prepirala. Rovigla je udaril kljub temi svojega prijatelja tako nesrečno na senco, da je Francot drugi dan umrl. Obtoženca, ki zelo obžaluje svoje dejanje, so porotniki oprostili.

— **Nepošteni voznik.** Pavel Lustrek je izgubil na dvorišču pri »črnem orlu« v Idriji denarnico z 330 kronami. Filip Kolenc je videl Franceta Bloja, voznika v Idriji, kako se je pripognil in nekaj v svoj dežnik spustil. Lustrek je Kolencu tožil svojo nesrečo in ta mu je o Bloju povedal, kar je videl. Kmalu je ta naletel osumljenca na cesti in ga prijel zaradi denarja, a Bloj mu je vse utajil. Tudi orožnikom je tajil, da je denar prikril. Ko so ga pa ti trdo prišli, je prišel z resnico na dan. Za kazen so mu naložili tri mesece težke ječe.

— **Naslov »gospa« za poštarice.** Osrednje društvo avstrijskih poštaric na Dunaju je vložilo na trgovsko ministrstvo memorandum, v katerem se prosi, naj se poštaricam v vseh avstrijskih deželah uradno prizna naslov »gospa«, ne glede na to so li omožene ali samske. V vlogi se povdarja, da so večja poštna ravnateljstva na Dunaju, v Gradcu, Lincu in drugod že ugodila tozadevni želji.

— **Proti Ferrerju.** Okrajno glavarstvo v Kopru je razveljavilo sklep občine Milje, da se imenuje neki prostor po Ferrerju. Občinski zastop v Milji se bo proti odredbi okrajnega glavarstva pritožil.

## Koroške novice.

— **k Izzivan'e Slovencev na železnici.** Iz Celovca se nam piše: Pripravljen je že človek vsled pogostih slučajev, da se mu na celovškem kolodvoru na slovensko zahtevo voznega listka pred nosom zaloputnejo blagajniška vrata, da mora vsakokrat par pikrih vtakniti v žep, in zraven še biti vesel, da se ga ne vtakne v luknjo kot je obljubil mestni župan, a nad vse me je iznenadilo, ko v četrtek na postaji Velikovec - Sinčavas prvič niso poznali imena »Celovec«. Ravno pred enim mesecem sem se vozil z iste postaje v Celovec, brez vsake sicer običajne žaljive opazke se mi je izročil listek. A v četrtek je uradniku bilo popolnoma neznan ime glavnega mesta, koje se ravno v Sinčavas sliši vsak dan tolikokrat. Ko sem v tretjič zahteval vozni listek v Celovec in obenem odšel pri beliču natanko, koikor stane vožnja v Celovec — da bi že po svoti lahko vedel, da hočem v Celovec — mi je službujoči uradnik porogljivo velel, naj mu dotično postajo poiščem v voznem redu. Predrznost, ki presega že vse meje! Ali ni nikogar, ki bi s krepko roko pose-

gel vmes? Kako pridemo do tega, da nas sme že vsak železniški uradnik izzivati in nam ne glede na zakone in poslovne predpise teptati naše vitalne pravice? Ali se že res na domačih tleh ne smemo več posluževati svojega jezika? In vsega tega še ni dosti, nazadnje, ko se malo oddaljš od blagajnika, moraš še mirno vtakniti v žep opazke, kakor: »Ist das ein Trottel!« kot se je izrazila proti uradniku za menoj stoječa stranka, najbrž zato, ker sem povdarjal, da uradnika nič ne briga, ali znam nemško ali ne, ampak da je njegova dolžnost, da v slovenskem kraju zna vsaj toliko slovensko, da se more razumeti s slovenskimi strankami.

— **Tragična smrt dveh prijateljic.** Iz Prevalj se poroča, da sta se preteklo nedeljo pripeljali dve dami z vlakom. Ena je šla v trg, da nakupi potrebne stvari. Nazajgrede pa jo je zadela kap in obležala je mrtva na tleh. Velika množica ljudi se je zbrala okoli trupla. Ko je prijateljica zvedela o njeni smrti, se je v razburjenosti zgrudila na tla in v par trenutkih umrla. Kdo ste obe gospodični, še ni doganano. Pričakujemo poročila iz Prevalj.

## Štajerske novice.

— **Š Deželnozborske dopolnilne volitve.** V celjskem mestnotrškem volivnem okraju je bil včeraj izvoljen nemški nacionalni zdravnik dr. Evgen Negri z 497 glasovi za štajerskega deželnega poslanca.

— **Š Umrla je v Celju profesorjeva vdova** gospa Marija Orešek, stara 85 let. — V Velenju je umrl poročnik in rezervni rudarski inšpektor g. Gvidon Navratil.

— **Š Na povelje pohabljen.** Mariborsko okrožno sodišče se je pečalo z izredno afero. Nadporočnik Sidorovič je bil s svojimi tovariši od 102. pešpolka dne 6. januarja 1905. v neki gostilni. Ker se je poročnik Klatz žaljivo izrazil o častnikih omenjenega polka, je bil Sidorovič vsled ukaza polkovnega poveljnika in divizijskega poveljnika prisiljen dvobojevati se s Klatzom. V dvoboju pa mu je Klatz pres sekal na desni roki vse žile in kite. Roka je postala nezmožna in Sidorovič pohabljen za celo življenje, je bil vpokojen z 1165, pozneje z 1465 kronami. Ko je Sidorovič ponovno prošil za zvišanje pokojnine, se mu je grozilo z disciplinarno kaznijo. Vložil je tožbo proti erarju pri dunajskem deželnem sodišču, ki pa se je odklonila. Sedaj je tožil svoje bivše predpostavljene, na katerih povelje se je moral dvobojevati, za 50.000 kron odškodnine in 2500 kron letne rente. Okrožno sodišče v Mariboru pa niti ni razpravljalo o tožbi, in jo je vrnilo z ozirom na izrek deželnega sodišča na Dunaju. Tudi graško nad sodišče je potrdilo ukrep mariborskega sodišča.

## Ljubljanske novice.

— **Ij Predavanje dr. Jeršeta v S. K. S. Z.** je bilo v torek nad vse dobro obiskano, tako, da je bila dvorana napolnjena do zadnjega kotička. Govoril je prof. dr. Jerše o temi: Človek, sin svojega časa. Jedro njegovega izbornega predavanja je bilo v tem, da nam je na drastičnih primerih in pa tudi na jasnem, stvarnem in konkretnem dokazovanju pokazal, kako se okolica (milije) človeka zrcali v človekovi duši, življenju, dejanju in nehanju. Slikal je zunanje socialne faktorje, ki vplivajo mnogokrat na posamezne osebe, ovirajo prostost njegove volje ter ga siloma tirajo seboj. Taki so: verska mlačnost in materializem, brezvernost in malobrižnost, vsobče hlepenje po vživanju, sugestija javnih razmer, slabo časopisje, materijalne, kulturne ter politične razmere ter vpliv vseh zunanjih naravnih faktorjev. Vsi ti faktorji večkrat človeka store takega, kakor je, da postane »žrtev razmer« in mnogokrat neprostovoljno orodje javne razigranosti. Volja posameznika izginje v volji mase. Volja milijeja obsorbuje in asimiluje voljo posameznika. G. predavatelj je to težko stvarino tako jasno in poljudno razložil, da so mu vsi mnogobrojni poslušalci nepretrgoma pritrjevali, kar znači, da je bila vsebina, kakor tudi način prednašanja velezanimiva za vse mnogostevilne poslušalce. Z burnim ploskanjem so se zbrani poslušalci, ki so poslušali celo zunaj dvorane, zahvalili gosp. profesorju za izborna predavanja. Gosp. govorniku čestitamo na izbornem predavanju.

— **Ij Krščanska ženska zveza.** Jutri, dne 12. t. m., zvečer predava v »Krščanski ženski zvezi« g. Slavko Ravnikar. Začetek ob 7. uri zvečer v navadnem lokalnu. K obilni udeležbi se vabijo č.č. članice.

— **Ij Pevec »Ljubljane«** vabim k skušnji prihodnji petek ob osmi uri zvečer. Pride o naj gotovo in točno vsi gg. pevci, ki reflektirajo na sodelovanje pri društvenem koncertu in pri izletu v Benetke. — Pevovodja.

— **Ij Slovensko deže'no gledališče.** Danes, v četrtek se ponavja velika opera d' Albertova »Nižina« za par - abonente. — V soboto se igra prvič Eyslerjeva opereta »Umetniška kri«. To je ena najnovejših

dunajskih operet, katere dejanje se vrši v velikem mestu; nastopajo bogati meščani in gledališki igralci in pevci. Opereti, ki ima predigro in dve dejanji, sta spesnili besedilo priljubljena libretista Stein in Lindau, uglasbil pa jo je Edvard Eysler. — Glavne vloge pojo gg. Povhe in Iličič ter gdč. Hadrbočeva in gdč. Tha'erjeva. Opereta se igra na nepar. — V nedeljo popoldne se ponavlja detektivska burka »Olimpijske igre«.

— **Ij Shod delavstva ljubljanske predilnice** se je vršil včeraj zvečer v prostorih S. K. S. Z. ob prav veliki udeležbi. Shod je vodil društveni predsednik tovariš Kos, o ustanovitvi trgovskega in obrtnega sodišča v Ljubljani pa je govoril tovariš Iv. Nep. Gostinčar. Ko je še tovariš Jeraj priporočal delavstvu, naj se v obilnem številu udeleži v nedeljo volitve, je predsednik Kos zaključil shod.

— **Ij Dva purana** je ukradel včeraj z dvorišča »Puntigamske pivnice« na Bleiweisovi cesti dosedaj še neznan tat. Purana sta vredna 10 kron. Ukradene je bilo od 29. na 30. oktobra v kurilnici stavbene trdnice Czechowiczka na Kodeljevem 13 metrov gumijevce cevi vredne 90 K. Premier cevi je bil 4 1/4 cm. Pred nakupom se svari.

## Razne stvari.

— **Modri magistrat.** V Neumarktu na Nemškem imajo zelo občutljivo mestno predstojništvo. V neki svoji seji so namreč mestni svetniki sklenili, da se izreče meščanstvu ukor, ker kritikuje v gostilnah skiepe mestnega predstojništva. Razlog: »Tako kritikanje more škodovati ugledu magistrata«. — To bi bilo zopet nekaj za ljubljanskega župana Hribarja!

— **Celo mesto pogorelo.** Iz Peterburga se poroča, da je mesto Pogor v gubernementu Černigov popolnoma pogorelo. 540 hiš je uničil požar. Brez strehe je 5000 ljudi.

— **Nad 80.000 kron zaigral v loteriji.** Pred kratkim so pokopali na Dunaju v XIV. okraju moža, iz čegar zapuščine se je dokazalo, da je pol stoletja neprestano igral v malj loteriji. Pri pregledovanju zapuščine so našli v njegovi blagajni nič manj kot 161.000 loterijskih listkov, ki so bili urejeni po letih. Stavljene vsote, ki so bile z veliko natančnostjo zaznamovane na zadnji strani listkov, so znašale od 20 vinarjev do deset kron. Mož je znesel v loterijo od leta 1859. do leta 1909. nič manj kot 80.500 kron. Čudno je, da možakar ni zapustil nobenih zaznamkov, koliko je tudi v loteriji zadel. V svoji oporoki zahteva od svojega brata, ki ima neko posestvo na Zgornjem Avstrijskem in kateremu zapuščča primeroma malo vsoto denarja, da se zaveže, da ne bo nikdar igral v loteriji.

— **Ure na ženskih klobukih.** Ekscentrične dame v New Yorku so iznašle novo sredstvo, s katerim vzbujajo pozornost na-se. Začele so namreč nositi na svojih klobukih ure. Za ženske seveda ta moda ni posebno praktična, ker same itak ne morejo vedeti, kako gre ura, k večjemu, ako bi tudi bile. Glavni namen jim je pač, da gledajo drugi ljudje na njihove klobuke, ko primerjajo čas svojih ur z ženskimi. Tudi za mestno upravo je to dobro, ker ni treba postavljati javnih ur. Dame pa imajo s to modo zopet nov izgovor, ko se gledajo v zrcala in lepa newyorška izložbena okna. Pogledati hočejo samo — na uro.

## SLOVENSKA KATOLIŠKA IZOBRAŽEVALNA DRUŠTVA!

Naznanite takoj svoje odposlance na sestanek voditeljev slovenskih izobraževalnih društev, ki se vrši dne 17. t. m. v Ljubljani. Vsako društvo naj odpošlje vsaj enega zastopnika, pridejo naj pa agili ni možje in mladeniči tudi iz krajev, kjer še ni izobraževalnih društev. Ta sestanek bo povzdignil delo naših izobraževalnih društev, zato naj ne bo društva, ne župnije, ki bi ne imela na tem sestanku zastopnika!

## Telefonska in brzojavna poročila.

### PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 11. novembra. Na dan je prišlo, da komunikacije o včerašnji avdienci voditeljev Pojakov pri cesarju, ni bil sestavljen od Poljakov, ampak od vlade. Poljaki so radi tega zelo hudi, ker v komunikaciji je samo hvala o vladi, zamolči se pa izjave cesarjeve o nalogah parlamenta in o misli poljskega kluba. Načelnik poljskega kluba Glabinski je obiskal vodite Slovanke Jednote ter jim izrečno izjavil, da ni ničesar vedel o komunikaciji in da je komunikacije nepopoln in po-barvan.

Dunaj, 11. novembra. Načelnik poljskega kluba Glabinski si je izprosil za 4. uro popoldne konferenco s predsedstvom »Slovanske Jednote«, da poroča o detaljih konference. Vtis komunikacije na Poljake je popolnoma drugačen kot so Nemci in vlada pričakovali. V poljskem klubu so bili jako živahni prizori, tako živahni, kakor se jih tu le redkokdaj vidi. Vođi-

telji poljske oficijelne politike so čuli bridka očitanja, da se sedaj hoče porabiti Poljake za naskakovalno kolono za protislovansko in torej tudi protipoljsko politiko. Voditelji so čutili potrebo se opravičevati. Danes popoldne ima poljski klub zopet sejo, prej ima sejo parlamentarna komisija poljskega kluba ter se seje parlamentarne komisije udeleži tudi Bienenrth.

Dunaj, 11. novembra. Položaj je zelo napet. Vlada dela z vsemi silami na to, da bi parlament potisnila ob stran in da bi potem vladala brez skrbi s § 14 ali celo ex lex. Vlada bi ta ex lex rada tako priredila, da bi zborovali odseki državnega zbora, zbornica pa ne, pa to ji bodo že parlamentarne stranke prekrizale.

### KOŠUT PRITISKA NA CESARJA.

Budimpešta, 11. novembra. Upanje je, da se razvozlja kriza na podlagi kompromisnih predlogov vlade. Težave so še z vojaškimi koncesijami, a v avdienci Košutovi in Andrassyjevi pri cesarju se tudi ta točka poravnava. Košut je izjavil, da bo v današnji konferenci neodvisne stranke stavil predlog, naj stranka tako, da varuje svoje principe, podpira vlado, ki bo narodu pridobila koristi. Upa, da dobi večino.

### SMRTNA KOSA.

Senožeče, 11. novembra. Umrli je v Senožečah Anton Kuralt, davkar v p., 64 let star. Pogreb se vrši jutri v petek ob 3. uri popoldne.

### † JOSIP MARKOV.

Lvov, 11. novembra. Nenadoma je umrl izdajatelj staromaloruskega lista »Halicanin«, Josip Markov. — Markov je bil tudi predsednik društva maloruskih pisateljev in časnikarjev ter se je udeležil vseh slovanskih časnikarskih kongresov.

### ARETACIJE V AFERI BANKE COOPERATIVE V TRENTU.

Trent, 11. novembra. Aretirani sta bili mati in setra zaprtega blagajnika banke cooperative, Colpija. Ta aretacija je v zvezi s povrnitvijo ukradenega zneska. Aretirane bodo baje še druge osebe.

### OBSOJEN ODVETNIK.

Peterburg, 11. novembra. Odvetnik dr. Hillerson, ki je bil zagovornik v procesu zaradi preganjanja židov v Bialstoku, je bil obsojen zaradi nekega hujkajočega govora na eno leto ječe.

## Znanost in umetnost.

— **»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani** priporoča cerkvenim pevskim zborom sledeče »Božične pesmi«:

14 božičnih pesmi za mešani zbor. P. Angelik Hribar — P. Hugolin Sattner. Part. K 2—, glasovi po K —50.

Zveličar nam je rojen za ženske glasove in Offertorium in festo Epiphaniae Domini za mešani zbor. Fran Kimovec. Part. K —40.

Rihar renatus. Fran Kimovec. 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Part. P 3—, glasovi po K —40.

Ta krasna zbirka obsega poleg raznih drugih za Gospodove praznike zloženih pesmi tudi 2 božični, 4 postne, 2 velikonočni itd. Neprecenljive so zasluge Riharjeve, ki je položil temelj slovenski cerkveni glasbi; njegove pesmi so pri nas ljubke znanke. G. Kimovec jih je mojstersko preuredil tako, da odgovarjajo današnjim zahtevam in pokazal, kako zamore dobra harmonija povzdigniti še tako preprost napev.

Cerkvena pesmarica za Marjino družbo, 1 del za štiri enake (ženske ali moške) glasove. Anton Grum. Part. 2 kroni. — Ta bogata zbirka obsega poleg raznih udomačenih mašnih ali za cerkveno leto prirejenih pesmi tudi 2 adventni, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za Sv. Tri kralje, 2 za Ine Jezusovo, 5 postnih, 3 velikonočne in mnoge druge pesmi.

Za Miklavževo darilo pridnim otrokom priporočamo sledeče knjige iz zaloge »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani, ki bodo služile naši deci v pouk, pa jej pripravile tudi mnogo veselja in prijetne zabave:

»Angelček«. Anton Kržič. Otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Dobi se še 15 raznih letnikov, in sicer od letnika 1894 do 1908. Vsak letnik je zase celota in velja trdo vezan 1 K.

Slovenski ABC v podobah za otroke. 80 vin., vez. 1 K 20 vin.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. 1 K 60 vin. Kdor hoče svojim otrokom napraviti veselje, obenem pa jih igraje naučiti brati, naj jim kupi te dve knjigi, ki imata lepe, večbarvne podobe, poleg njih pa kratke pesmice, ki se sliki prilagajajo in so prirejene za otroški razum in domišljijo.

Spillmannovih povesti je izšlo 19 zvezkov: ravnokar smo izdali:

XVII. zvezek. Obsega: Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikaraguo. Povest iz časa odkritja Amerike. 60 vin., vezano 80 vin.

XVIII. zvezek. Pregarjanje in-  
dijanskih misijonarjev. 60 vin.,  
vezano 80 vin.  
XIX. zvezek. Mlada mornarja.  
Povest iz Kajene. 60 vin., vezano 80 vin.  
Spillmannove povesti vplivajo med  
vsemi drugimi najbolj blažilo na otroška  
srca in jih navajajo k ubogljivosti, resnico-  
ljubnosti in krepostnemu življenju.  
KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUB-  
LJANI.

\* Nova srbska drama. Znani srbski  
pisatelj dr. Vladan Glogović, ki je ne-  
davno v Berlinu izdal roman »Golgotha«,  
v katerem opisuje zadnje zgodovinske do-  
godke v Srbiji, je sedaj dovršil dramo  
»Kraljeva ljubovnica«, ki se bo prvič pred-  
stavljala v Berlinu.

2728 **Rogaški** 5-1 pospešuje tek do  
»templjeve vrele« jedi, olajšuje pre-  
bavo ter uspešno  
razkrojuje snovi  
zavžitih jedil.

3147 **Zahvala.** 1-1  
Za mnogobrojne izraze sožalja,  
ki smo jih sprejeli ob smrti našega  
iskreno ljubljenega soproga, oziroma  
očeta, sina in svaka, gospoda  
**Ivana Šušteršič ml.**  
trgovca in posestnika,  
bodi izrečena najtoplejša zahvala vsem  
sorodnikom, prijateljem in znancom  
za njih tolažilo in spremstvo na zad-  
njem potu. Posebno zahvalo izrekamo  
preč. g. dekanu Erzarju in gg. kapla-  
nomu Rakovec in Rodič, g. nadučitelju  
Bartlu in gospodičnam pevkam, cenj.  
rodbini Klemen iz Črmošnjic, sl. po-  
žarni bratbi ter sploh vsem, ki so s  
spremstvom ali na drug način nepo-  
zabnemu pokojniku izkazali poslednjo  
čast.  
Semič, 10. novembra 1909.  
Čalufčeva rodbina Šušteršič-Bergane.

Prav **vinske sode** 2354 2-1  
dobro z hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 400-600,  
1200, litrov proda po nizki ceni  
**Fran Cascio** Ljubljana, Šelen-  
burgove ulice 6.

**Steckenpferd-** 346 41-0  
**lilijno-mlečno-milo.**  
Najmilejše milo za kožo  
kakor proti pegam!  
Dobiva se povsod!

**Čevljarskega** =  
**pomočnika**  
sprejme takoj v stalno delo Andrej  
Klavora, Bovec, Primorsko. 3125 3-1

2783 **INDRA-TEA** najboljši in  
najfinjši čaj  
**Preklic!**  
S tem naznanjanjem sl. občinstvu, da za  
dolgove, ki bi jih napravila moja žena  
**Rosa Pečnik** rojena **Zvoljenk**, na katerikoli  
način, nisem plačnik.  
**Josip Pečnik**  
viakovčja v Trzinu.

3157 **Podružnice**  
**Spljet, Celovec**  
- in Trst -  
- Delniška glavica -  
- K 3.000.000. -

**Gospodičina**  
ki je večja strojepisja in stenografije išče  
**primerne službe,** 3148  
gre tudi kot **blagajničarka.** Prijazne ponudbe do  
21. t. m. pod: »Tako« na upravnistvo »Slovenca«.  
**Pekarija** 3138 3-1  
opremljena z vso opravo se odda takoj v  
najem. Ista je na prav dobrem prostoru  
Več pove lastnik **Jakob Kosce** ali pa **An-  
ton Globočnik** v Železnikih št. 39. Gor.

**Kupijo se:**  
že rabljeni a dobro ohranjeni  
**mizarski stroji,**  
ene zimske enovprežne  
**sani**  
in  
**konj**  
najmanj 15 pesti visok ne pod 5 let star,  
zanesljiv za vožnjo in tek.  
Ponudbe in popis z označeno ceno na  
3040 upravnistvo »Slovenca«. 4-1

**Dražbeni oklic.** 3232/9  
2  
Vsled sklepa z dne 6. novembra 1909 E  $\frac{3232,9}{2}$  se prodajo dne 15. in  
26. novembra 1909 dopoldne ob 9. uri v Medvodah št. 9 a  
na javni dražbi: in sicer  
**15. novembra specerijsko, 26. novembra**  
**pa galanterijsko in manufakturno blago.**  
Reči se smejo ogledati dne 15. in 26. novembra 1909 v času med  
9. in pol 10. uro dopoldne v Medvodah št. 9 a.  
**C. kr. okrajna sodnija, Ljubljana, oddelek V.**  
dne 6. novembra 1909. 3145 1-1

**Pozor! Prodaja Pozor!**  
najnovejše obleke jesenske in  
narejene obleke zimske, za  
gospode, dame, dečke in deklice po naj-  
nižji ceni edino  
2629 1  
konfekcijska trgovina **A. LUKIČ**, Pred šofijo 19.

**Za izdelovanje 500.000 žgane opeke in istotoliko**  
**strešne opeke s strojnim obratom za 1910 se išče podjetnik.**  
Naprava za vlečno železnico. Ponudbe na: »Alex. Hanamann,  
Bosn. Šamac, Bosna. 3150 2-1

**Karla Planinška**  
**prazena kava** ☼  
je za poznavalce najboljša.  
2025

St. 16.405/09. **Razpis.** 3146 3-1  
Podpisani deželni odbor razpisuje službo  
**okrožnega zdravnika v Idriji.**  
S to službo je združena plača 1400 K in aktivitetna doklada 200 K.  
Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru  
**do 1. decembra 1909**  
ter dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko držav-  
ljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje  
slovenskega in nemškega jezika.  
**Od deželnega odbora kranjskega**  
v Ljubljani, dne 3. novembra 1909.

**Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2**  
priporoča promese na ovrške premijske srečke, polovice po 7 K, cele po 12 K, zrebanje 15. novembra, glavni dobitok K 200.000,  
sprejema vloge na knjižice in na te-  
koči račun, ter je obrestuje po čistih  $\frac{1}{2}\%$

**Preselitev!**  
Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam,  
da sem svojo  
**PODRUŽNICO**  
**slaščičarne in pekarne**  
iz Sv. Petra ceste št. 26 premestil v  
**Kolodvorsko ul. 6**  
ter se priporočam slav. občinstvu za dose-  
danje zaupanja in obilni obisk.  
Dobi se trikrat na dan svež kruh, raz-  
novrstne slaščice, likerji itd. Na razpo-  
lago je lepa posebna soba.  
Z odličnim spoštovanjem  
**Jakob Zalaznik,**  
3159 3-1 slaščičar.

3156 **Službo gospodinje**  
išče v vsakem oziru pridna in poštena ku-  
harica srednjih let, ki se dobro razume na  
kuho. Najraje bi šla k enemu ali dvema gos-  
podoma pa tudi kot pomočnica k gospo-  
dinji na gostilno ali v hotel. Službe si želi  
na deželi kje na Stajerskem ali pa tudi dru-  
god na Slovenskem. Prijazne ponudbe spre-  
jema uprava lista pod šifro »Kuharica« 2-1

**Poslovodja**  
za specerijsko trgovino, izvežban v ob-  
čevanju s strankami, z dobrimi priporočili,  
se išče za takoj ali ob novem letu.  
Ponudbe, ako mogoče s sliko, prevzame  
uprava tega lista pod napisom »Poslovodja  
v mestu.« 3151 1-1

**Prostovoljna prodaja!!**  
Svoje na Dachbergu pri Mariji v  
Rojah blizu St. Paula v lepi Lavantinski  
dolini na Ko-**posestvo** je iz  
njej, gozdov, travnikov in lepega sadonos-  
nika v obsegu okoli 36 oralov, dalje močno  
zidane hiše, novo urejenega svinjaka, vse  
v dobrem stanju **prodaj iz prošle roke.**  
Posestvo prodam z vsemi pripadki vred, ali  
pa samo posestvo, kakor si kupec želi, po  
nizki ceni. Kupci naj se ogledajo pri lastniku:  
Janezu Sternatu, posestniku na Dachbergu,  
pošta Marija Roje pri St. Paulu, Lavant.  
Koroško. 3152 3-1

Na prodaj je v Reški dolini 15 minut  
od postaje  
**lepo posestvo**  
mlin, žaga z vodno silo, kmetija za rejo  
24 goved. Več se izve pri županstvu na  
Premu in pri lastniku Ernestu Peganu,  
trgovcu v Trstu. 3129 3-1

Zahtevajte povsod sledeče izborne  
snažilne in čistilne predmete:  
**Za čevlje: mast za**  
**usnje** v prid družbi Sv.  
Cirila in Metoda.  
Dalje: Ilirija in Praxin kremo.  
**Zakovine: čistilo** v prid  
družbi Sv. Cirila in Metoda. Dalje:  
Polerin čistilo in Ilirija či-  
stilni prašek.  
**Za mrčes: Prašek**  
**Dalmatin** v prašilnih  
škatljicah.  
Te predmete, ki se dobe v vseh  
trgovinah izdeluje domača tvornica  
kemičnih izdelkov  
**Golob & Volk, Ljubljana.**  
Kakovost izborna. Cene nizke.

**Podružnice**  
**Spljet, Celovec**  
- in Trst -  
- Rezervni fond -  
- K 300.000. -